

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad	16 Ionawr 2023
Swyddog Arweiniol	ACFO Stuart Millington
Swyddog Cyswllt	ACFO Stuart Millington
Pwnc	Ymchwiliad Arena Manceinion

DIBEN YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi trosolwg o gynnwys a goblygiadau adroddiad Ymchwiliad Arena Manceinion - Cyfrol 2 a gyhoeddwyd yn ddiweddar.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Ym mis Tachwedd 2022, cyhoeddwyd ail gyfrol Ymchwiliad Cyhoeddus Arena Manceinion.
- 3 Mae Cyfrol 2 yn canolbwyntio ar y cam ymateb brys ac yn gwneud 149 o argymhellion, wedi'u dosbarthu ar draws yr holl wasanaethau ymateb brys a fynychodd ar noson yr ymosodiad.
- 4 Mae llawer o'r argymhellion hyn yn berthnasol i'r sector tân ac achub ar draws y DU. Mae cwblhau dadansoddiad bwlch i ddeall yn llawn sefyllfa Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) wedi dechrau cael ei ddatblygu, gyda mewnbwn gan holl aelodau staff ac adrannau perthnasol.
- 5 Bydd cynnydd yn erbyn yr argymhellion hyn yn cael ei reoli a'i gydlynu trwy'r Pwyllgor Dysgu Sefydliadol, sydd yn ei dro yn adrodd i Dîm Arwain y Gwasanaeth.

ARGYMHELLIAD

- 6 Bod yr Aelodau yn:
  - (i) nodi cynnwys yr adroddiad;

CEFNDIR

- 7 Ar 22 Mai 2017, taniodd terfysgwr unigol ddyfais ffrwydrol yng nghyntedd Arena Manceinion, yn ystod perfformiad encore olaf cyngerdd Ariana Grande.
- 8 Lladdodd y ffrwydrad ddau ar hugain o bobl ac anafwyd mwy na chant arall yn ddifrifol.

- 9 Ers hynny bu craffu helaeth, nid yn unig o ran y dilyniant o ddigwyddiadau a arweiniodd at yr ymosodiad, ond hefyd ar yr ymateb brys aml-asiantaeth.
- 10 Yn fuan ar ôl yr ymosodiad, comisiynodd Maer Manceinion, Andy Burnham, yr Arglwydd Kerlake i gwblhau 'Adolygiad Annibynnol i'r parodrwydd ar gyfer, ac ymateb i, ymosodiad Arena Manceinion'.
- 11 Ym mis Mawrth 2018 cyhoeddwyd yr adroddiad adolygu y cyfeirir ato bellach fel adroddiad Kerlake. Gwnaeth yr adolygiad hwn 29 o argymhellion.
- 12 Beirniadodd adroddiad Kerlake ymateb Gwasanaeth Tân ac Achub Manceinion Fwyaf a oedd wedi'i ohirio'n sylweddol yn ogystal â thynnu sylw at nifer o feysydd lle'r oedd cyfathrebu gwael wedi arwain at ddryswch a diffyg ymwybyddiaeth a rennir o'r sefyllfa rhwng asiantaethau a oedd yn mynychu.
- 13 Yng Ngogledd Cymru, rydym wedi archwilio ein sefyllfa yn erbyn yr argymhellion hyn a nodwyd 13 o weithgareddau penodol i'w rhoi ar waith i wella ein sefyllfa pe bai ymosodiad tebyg yn digwydd yng Ngogledd Cymru.
- 14 Mae cynnydd yn erbyn y camau gweithredu hyn wedi'i fonitro, ac yn parhau i gael ei fonitro.
- 15 Ar 22 Hydref 2019, sefydlodd yr Ysgrifennydd Cartref ymchwiliad cyhoeddus i ymchwilio i farwolaethau'r sawl fu farw yn ymosodiad Arena Manceinion 2017, gyda gwrandawiadau yn dechrau ar 07 Medi 2020.
- 16 Ym mis Mehefin 2021, cyhoeddwyd Cyfrol 1 o adroddiad yr ymchwiliad. Roedd Cyfrol 1 yn canolbwyntio ar ddiogelwch yr Arena a gwnaeth nifer o argymhellion. Roedd 9 ohonynt i'w monitro ac roedd angen adrodd yn eu herbyn. Nid oedd y 9 argymhelliad hyn yn berthnasol i'r gwasanaethau tân ac achub (GTA).

GWYBODAETH

- 17 Ar 03 Tachwedd 2022, cyhoeddwyd ail gyfrol yr ymchwiliad cyhoeddus ac mae'r ddogfen hon yn canolbwyntio ar gyfnod yr Ymateb Brys.
- 18 Mae Cyfrol 2 yn cynnwys 916 o dudalennau ac yn cynnwys 149 o argymhellion, a bydd 21 ohonynt yn cael eu monitro. O'r 21 hynny, roedd pedwar yn berthnasol i GMFRS yn uniongyrchol ac ystyriwyd bod 13 yn argymhellion aml-asiantaeth. Mae unrhyw argymhellion a wneir ar gyfer sefydliadau penodol mewn ymchwiliadau o'r math yma yn cael eu darllen ar draws y sector cyfan, ac felly gellir eu hystyried yn berthnasol o ran rhoi sylw iddynt yma yng Ngogledd Cymru.

- 19 Roedd cryn ddryswch ar noson yr ymosodiad ac roedd y diffyg cyfathrebu rhwng y gwasanaethau brys wrth wraidd cyfres o broblemau a ddatblygodd.
- 20 Roedd yr adolygiad hefyd yn cwestiynu sut y dylid defnyddio rôl Swyddog Cyswllt Rhyngasiantaethol Cenedlaethol (NULO) yn y dyfodol, oherwydd ar noson yr ymosodiad gwnaed penderfyniad gyda diogelwch criwiau mewn golwg i beidio â chydleoli mewn man a nodwyd, ac roedd hyn yn gatalydd ar gyfer nifer o broblemau eraill a ddilynodd.
- 21 Yn amlwg mae rhai meysydd tebyg i adroddiad Kerslake a gan fod mwy na phum mlynedd wedi mynd heibio ers yr ymosodiad, mae'r Gwasanaeth ar ei ffordd i sicrhau na fyddai'r problemau hyn yn digwydd yma; fodd bynnag, ni ddylem byth fod yn hunanfodlon gan fod ymarferion diweddar mewn rhannau eraill o'r wlad wedi nodi bod problemau tebyg a dryswch yn parhau i fod yn gyffredin heddiw.
- 22 Mewn ffordd debyg i'r ffordd y gwnaethom astudio Kerslake yn 2018, rydym eisoes wedi dechrau cwblhau'r dadansoddiad bwlch yn erbyn y 149 argymhelliad drwy ein strwythur pwyllgor llywodraethu sefydledig.
- 23 Mae'r Pwyllgor Dysgu Sefydliadol wedi comisiynu'r is-grŵp Dysgu Gweithredol i gwblhau dadansoddiad bwlch, ac i gynhyrchu cynllun gweithredu ar gyfer gweithredu unrhyw newidiadau i bolisi, hyfforddiant neu offer. Bydd hyn yn sicrhau y byddai ein staff yn gallu ymateb yn broffesiynol ac yn ddiogel i unrhyw ddigwyddiad aml-asiantaeth ar raddfa fawr yng Ngogledd Cymru.
- 24 Yn ogystal â hyn, mae gwaith wedi dechrau gyda phartneriaid drwy'r Fforwm Lleol Cymru Gydnerth (LRF) i sicrhau ein bod, gyda'n gilydd, mor barod ag y gallwn fod.
- 25 Hefyd, mae gwaith wedi dechrau o safbwynt Cydnerthedd Cenedlaethol i sicrhau dull cyson o ymateb i ymosodiadau terfysgol ledled Cymru.
- 26 Bydd y gwaith gyda'r LRF a Chydnerthedd Cenedlaethol yn arwain at gynnydd mewn ymarferion o ran gweithredwyr ar lawr gwlad ac o ran gwaith bwrdd gwaith aml-asiantaeth, a phroffil uwch ar gyfer hyfforddiant aml-asiantaeth rheolaidd.
- 27 Bydd adroddiad cynnydd yn cael ei gyflwyno i gyfarfod o'r Awdurdod yn y dyfodol

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Bydd gwaith i gyflawni unrhyw newidiadau sydd eu hangen ar ôl cwblhau'r dadansoddiad bwlch yn helpu i anelu at Gymru fwy cydnerth.
Cyllideb	Bydd unrhyw offer ychwanegol sydd ei angen o ganlyniad i'r gwaith hwn yn cael ei gaffael o'r cyllidebau adrannol presennol. Mae cyllid ar gyfer gosod stretsieri ar bob peiriant tân rheng flaen yng Ngogledd Cymru wedi'i sicrhau gan Lywodraeth Cymru a byddant yn dod i law cyn diwedd blwyddyn ariannol 2022/23.
Cyfreithiol	<p>Mae Deddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 yn uniongyrchol berthnasol i'r gwaith hwn, yn yr ystyr bod yn rhaid i'r Awdurdod wneud darpariaethau ar gyfer achub ac amddiffyn pobl mewn argyfyngau eraill.</p> <p>Mae Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i ymatebwyr Categori 1, y mae'r Gwasanaeth yn un ohonynt, hyfforddi'n effeithiol ar gyfer digwyddiadau amlasiantaethol ac ymateb iddynt.</p>
Staffio	Bydd goblygiadau hyfforddiant i'r holl staff gweithredol.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Amh.
Risgiau	Mae'r holl ddysgu gweithredol ac unrhyw argymhellion ynghylch newidiadau i bolisi gweithredol, offer neu hyfforddiant yn cael eu blaenoriaethu a'u gweithredu cyn gynted â phosibl. Oherwydd adnoddau cyfyngedig gall gymryd cyfnodau amrywiol o amser i newidiadau gael eu gweithredu'n llawn. Os ceir digwyddiad tebyg yng Ngogledd Cymru ni fydd yn bosibl lliniaru pob risg yn llawn hyd nes y bydd pob maes wedi'i weithredu a'i sicrhau'n weithredol.